

Arbetslinjen i Landskrona - Arbetsbeskrivning

1. Vilka deltog i arbetet?

Reportrarna Mikael Brandt, Elin Wrethov och Truls Nilsson
Arbetsledare Åsa Nicander

2. Var publicerades jobbet?

Helsingborgs Dagblad och dess editioner Nordvästra Skånes Tidningar och Landskrona Posten samt på hd.se.

3. När publicerades/sändes bidraget?

Första nyheten 25 september 2009. Därefter publicerades flera avslöjande nyhetsartiklar under september, oktober och november. Vi avslutade med en serie i tre delar den 10-12 december.

4. Hur fick du/ni ursprungsidén till projektet?

Dels tips om att socialbidragstagare med praktikplats hos kommunen fick utföra arbetsuppgifter hemma hos kommunala chefer. Dels egen ide om att granska politiken mot socialbidragstagarna.

5. Vilka arbetsmetoder tillämpade du/ni?

När det första tipset blivit till nyhet organiserades en grupp med två reportrar från Landskronaredaktionen och en från Grävnavet. Det bestämdes att gruppen skulle följa två spår. Det vi fick fram i granskningen av hur bidragstagarna utnyttjades publicerade vi löpande för att hålla liv i frågan och för att få in fler tips. Parallellt arbetade vi mer långsiktigt med grävet kring den politiska majoritetens krav på motprestation för att få socialbidrag.

Inledningsvis lade vi mycket tid på att undersöka de tips vi fick in. Vi hittade också ingångar via kommentatorsfältet på vår webb och via sociala medier.

Vi dammsög vuxenförvaltningen på handlingar som rörde socialbidragen. Vi gick på djupet med vilka politiska beslut som tagits och vilka lagar som styr verksamheten. Från länsrätten begärde vi ut 230 domar som vi granskade för att se hur kommunen och förvaltningsdomstolen resonerade.

Vi jämförde skrivningarna i socialtjänstlagen och dess förarbeten med hur Landskrona och andra kommuner tillämpar lagen. Vi lärde oss Socialstyrelsens rättstillämpning så att vi kunde den på våra fem fingrar.

Vi talade med forskare på olika universitet och tog del av såväl svenska som utländska studier kring eventuell effekt av att ställa krav på motprestation.

Vi intervjuade socialbidragstagare och tjänstemän på socialförvaltningen och vi besökte platser där socialbidragstagare gjort praktik.

En del bidragstagare hörde av sig själva, andra sökte vi upp genom att röra oss vid ställen där vi visste att de gick kurser eller träffade handledare.

6. Vilka typer av källor använde du/ni?

Intervjuer med ett stort antal socialbidragstagare, tjänstemän och forskare. Domar från länsrätten, kammarrätten och Regeringsrätten dokument från socialförvaltningen i Landskrona och andra kommuner, rapporter och studier från myndigheter och forskare. Socialtjänstlagen och inte minst dess förarbeten.

Statistik hämtade vi från Statistiska centralbyrån, kommunerna och Socialstyrelsen.

Vuxenförvaltningens bokföring användes för att visa att det inte fanns några intäkter för de tjänster bidragstagare tvingats utföra åt kommunalanställda. Vi höll koll på ledande politiker och tjänstemäns e-post.

Viktiga dokument som visar hur vuxenförvaltningen agerar fick vi i flera fall från socialbidragstagare som vi lyckades bygga förtroende hos.

7. Stötte du/ni på några problem? Vilka?

Landskrona kommun vägrade lämna ut listor över vilka företag, föreningar och förvaltningar som tar emot praktiserande socialbidragstagare. I samtliga tre fall har vi tvingats överklaga till kammarrätten som fortfarande inte fattat beslut. Vi fick därför hitta andra vägar för att lokalisera praktikplatserna.

Regelverket var oklart (vilket vi gjorde grej av) och i den mån det fanns fick vi inte ta del av det fullt ut. Som exempel fick vi inte kunskapen om den uppseendeväckande karensdagen genom kommunen utan från socialbidragstagare.

För att skydda socialbidragstagare, så att de inte ska kunna bli identifierade av socialtjänsten, har vi stundom varit tvungna att plocka bort fler uppgifter än vad som hade varit önskvärt rent journalistiskt.

8. Hur lång tid tog projektet?

Drygt två månader.

9. Har projektet fått några konkreta följder?

En av de kommunala chefer som utnyttjat bidragstagare blev först arbetsbefriad och slutade senare efter en uppgörelse med Landskrona kommun.

Efter avslöjanden att praktikanter ersatt fast anställd personal slog fackförbundet Kommunal fast att de skulle godkänna alla praktikjobb hos kommunen.

Kommun genomförde en stor utredning som kom fram till att utnyttjandet av socialbidragstagarna varit en utbredd kultur under många år. Nu skulle detta stoppas. Kommunen valde att sluta att skicka ut studerande på praktik eller annan kompetenshöjande verksamhet innan de har fått ett beslut om socialbidrag.

Länsstyrelsen startade omgående en granskning av verksamheten. En granskning som inte är klar. Socialstyrelsen fick upp ögonen för hur olika lagen tillämpades av kommunerna. Engagemanget var stort på webbens kommentatorsfält och våra artiklar gav Landskronaborna en mer nyanserad bild av socialbidragen och socialbidragsberoendet än den bild politikerna förmedlat. Många socialbidragstagare var tacksamma över att vi lade ner mycket arbete på en resurssvag grupp.

10. Vilka reaktioner har ni fått från myndigheter och kollegor?

Socialstyrelsen och länsstyrelsen reagerade (se under punkt 9).

Annan media var intresserade av utnyttjandet av bidragstagarna, men tyvärr fick nyheten om tillämpningen av socialtjänstlagen inget riksgenomslag. Vi hjälpte annan media att få fram intervjupersoner till deras inslag.

11. Har projektet anmälts till PO, Granskningsnämnden eller annan instans?

Nej.

12. Ange webblänk till artiklarna/inslagen/bokpresentation.

<http://hd.se/landskrona/2009/12/10/sa-tanjer-landskrona-kommun-pa/>

<http://hd.se/landskrona/2009/12/10/elva-ar-med-fri-lagtolkning/>

<http://hd.se/landskrona/2009/12/10/det-ar-bra-att-ga-upp-i-tid-pa/>

<http://hd.se/landskrona/2009/12/09/socialbidragstagare-vittnar-om-och/>

<http://hd.se/landskrona/2009/12/09/fa-och-hemliga-praktikplatser/>

<http://hd.se/landskrona/2009/12/09/hart-innan-bidrag-beviljas/>

<http://hd.se/landskrona/2009/12/09/hade-vantat-mig-ett-meningsfullt/>

<http://hd.se/landskrona/2009/12/09/sa-drivs-politiken-mot/>

<http://hd.se/landskrona/2009/12/08/marklig-kritik-fran/>

<http://hd.se/landskrona/2009/12/08/jag-forstar-dem-som-ger-upp/>

<http://hd.se/landskrona/2009/11/02/karensdag-vid-socialbidrag-unikt/>

<http://hd.se/landskrona/2009/11/02/ordfoeranden-kaende-inte-till/>

<http://hd.se/landskrona/2009/11/01/enhetschefen-slutar-efter/>

<http://hd.se/landskrona/2009/10/22/ingen-praktik-innan-beslut-om/>

<http://hd.se/landskrona/2009/10/20/kommunen-erkaenner-omfattande/>

<http://hd.se/landskrona/2009/10/21/torkild/>

<http://hd.se/landskrona/2009/10/21/niklas-karlsson-s-det-paastaas-en/>

<http://hd.se/landskrona/2009/10/21/cecilia-brorsson-m-rutinerna-har/>

<http://hd.se/landskrona/2009/10/21/mattias-adolfsson-fp-klart-jag-aer/>

<http://hd.se/landskrona/2009/10/21/fler-saker-att-reda-ut/>

<http://hd.se/landskrona/2009/10/21/foerman-fick-aeven-lada-maalad/>

<http://hd.se/landskrona/2009/10/20/betalda-jobb-syns-inte-i/>

<http://hd.se/landskrona/2009/10/20/jag-betalade-sjaelvklart/>

<http://hd.se/landskrona/2009/10/19/gunloeg-stenfelt-det-var-en-kultur/>

<http://hd.se/landskrona/2009/10/18/strandberg-staar-fast/>

<http://hd.se/landskrona/2009/10/17/riktlinjer-foer-praktik-saknas/>

<http://hd.se/landskrona/2009/10/17/socionomer-till-attack-mot-torkild/>

<http://hd.se/landskrona/2009/10/05/arbetade-men-fick-inget-bidrag/>

<http://hd.se/landskrona/2009/10/03/nu-ska-alla-praktikantjobb-av/>

<http://hd.se/landskrona/2009/10/03/enhetschefen-arbetsbefriad/>

<http://hd.se/landskrona/2009/10/02/fick-sv-lapptaecte-aat/>

<http://hd.se/landskrona/2009/10/02/det-ska-ju-inte-foerekomma/>

<http://hd.se/landskrona/2009/10/01/kommunen-hemligstaemplar-lista/>

<http://hd.se/landskrona/2009/09/26/chef-som-utnyttjade-bidragstagare/>

<http://hd.se/landskrona/2009/09/25/men-strandfoer mannen-koer-paa-som/>

<http://hd.se/landskrona/2009/09/26/politikerna-om-skandalen/>

<http://hd.se/landskrona/2009/09/26/haall-truten-annars-faar-ni-inga/>

<http://hd.se/landskrona/2009/09/25/chef-paa-soc-laet-bidragstagare/>

<http://hd.se/landskrona/2009/09/25/transporterade-moebler-till-fest-2/>

<http://hd.se/landskrona/2009/09/25/haendelsen-aer-beklaglig-2/>